

TORONTÁL

Ara
1
Din

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vel Beckserek, Obiljtjeva (Zápolya) u. 1
Telefonszámok:
Szerkesztőség 281 Kladóhivatal 21
Sürgőnycim: Torontál, Veliki Beckserek

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő:
Dr. MARA JENŐ

Az előfizetés ára:
Egész évre . 300 D | Negyedévre . 75 D
Félévre . . . 150 D | Havonta . . . 25 D
Hirdetések díjszabás szerint
Megjelenik naponta déliben

Ara
1
Din

Olaszország a kisebbségek elnyomására törekszik.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, aug. 29.

Trieszthól jelentik: Az olasz parlament négy szlovén és négy német képviselője felkereste Cassatti közoktatásügyi minisztert, akitől a kisebbségek részére iskolai kérdésekben engedelményeket kértek.

A miniszter válaszában kijelentette, hogy semmiképpen sem gondol elődje módszereire változtatni és nyíltan elmondhatja, hogy az új iskolareformokkal meghatározott politikai céljai vannak és ezek abban csuesosodnak ki, hogy denacionalizálja a nemzeti kisebbségeket. A közoktatási programom célja — mondotta — nem az, hogy csupán lehetőséget nyújtson a kisebbségekhez tartozó ifjaknak az olasz nyelv elsajátítására, hanem hogy belőlük olasz nacionalistákat neveljek.

Cassatti kijelentése Beogradban nagy megütközést keltett, márcsak annál is inkább, mert a nyilatkozat ellenkezik az olasz alkotmány és kormánynyilatkozatok szellemével.

Mac Donald a lefegyverzésről.

A „Torontál” tudósítójának távirata

London, aug. 28.

Mac Donald a skóciai Forres-ben beszédet mondott a lefegyverzési kérdésről. Beszédének alap gondolata az, hogy a lefegyverzés tovább folytatása csak kölcsönöségi alapon lehetséges. A londoni konferencián megindult akciót folytatni fogja, mert mindenképpen szeretné, ha sikerre lehetne vinni ezt az eszmét.

Teljes szélcsend a politkában.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, aug. 28.

A mai görög keleti ünnep folytán a politikai életben teljes szünet köszöntött be. Szerda este a minisztertanács még ülést tartott, esütörtökön a minisztertanács is szünetelt és délelőttre összehívott ülést péntekre halasztotta. A parlamenti klubokban csak néhány képviselő tartózkodott mindössze, csupán a demokrata-klubban jöttek össze nagyobb számban a képviselők, hogy a tisztviselők elhelyezésének kérdésében tárgyaljanak. A mai nap folyamán még Zágrebból sem érkeztek hírek s így valószínű, hogy a horvát parasztpárt berkeiben is ünnepi szélcsend uralkodott.

A politikai élet fellendülését a jövő hét elejére várják. Hétfőre vagy keddre remélik a kormány tagjainak visszaérkezését is, akik mint ismeretes, a pecsi ünnepségeken vesznek részt.

Dimitrie patriarka ünnepélyes installációja.

Diszes keretek között folyt le a beiktatás.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, aug. 28.

A délszerbiai Peesen, mint ismeretes, most folynak a patriarcha beiktatása körüli ünnepségek. A nagyarányu ünnepségekről a következő jelentés számol be:

Pees városa már napok óta lázasan készülődik a nagy napokra. A város ünnepi díszet öltött, a házak fellobogozva, az ablakok virágokkal és szőnyegekkkel feldíszítve várják az ünnepségek lezajlását. Dimitrie patriarcha beiktatása ma ment végbe diszes keretek között.

Reggel öt órakor ágyudörgés jelezte az ünnepély megkezdését. A messze környékről érkezett érdeklődő sereg a városháza előtt csoportosult. Mindenki lehetőleg minél jobb helyet igyekezett magának biztosítani, hogy minél közelebből szemlélhesse a nem mindennapi látványosságot. Hét órakor pontban felvonult a katonaság és kordont vont a Fő-téren és a templomhoz vezető utvonalakon, amelyek ekkor már zúfolva voltak közönséggel. Fél kilenc órakor harangzúgás jelezte a mise megkezdését. Egyre-másra érkeztek a fogatok a meghívott előkelőségekkel, akik valamennyien a templom felé tartottak. Valamivel kilenc előtt a Fő-utvonalon feltűnt Dimitrie patriarcha ünnepi ornátusban, a püspökök és a főpapok élén, aki a menettel egyenesen a templomnak tartott.

A városi tanács tagjai, a polgármesterrel, valamint a különféle testületek vezetői a téren, külön csoportban gyülekeztek, hogy a király megérkezését várják. Röviddel tíz óra után jött meg a királyi pár. A tanács a felséges vendégek elé járult és a polgármester a város nevében az összlakosság üdvözlését tolmácsolta, a közönség élénk éljenzése közepette. A király figyelmesen végighallgatta a szónokot, majd meleg szavakban megköszönte a szép és lelkes fogadtatást. A Fő-téren tartott katonai szemle befe-

jeztével a királyi pár a lakására, onnan a patriarchiára, majd a templomba hajtatott, ahol megérkezésük után nyomban megkezdtek a beiktatási ceremóniákat. Az egyházi szertartás végeztével Korosec közoktatásügyi miniszter átnyújtotta a királynak a patriarcha beiktatásáról szóló okmányt, aki azt felolvasás után aláírta és egy metropolitának átnyújtott.

Az egyházi ünnepély után a közeli téren katonai díszszemle volt, mely impozáns látványt nyújtott a közönségnek. Déliben ünnepi ebédet rendeztek a királyi pár tiszteletére. A király Dusan cár arany poharával a kezében mondott felkőszöntőt, amire Dimitrie patriarcha beszéde következett.

Délután három órakor népiünnepélyt tartottak, amelyen a katonaság is résztvett.

Este öt órakor a király a sajtó képviselőit fogadta. Hosszasan és tréfásan elbeszélgetett velük és főképpen az újságírók professzionális helyzetére iránt érdeklődött.

Röviddel ezután a királyi pár Letanyera ment, amelynek állomásán áll tudvaleg az udvari vonat, mely jelenleg lakással szolgál.

Peesből jelentik: A királyi pár megtekintette Letanye környékét. Az egyik gyógyforrás környéke különösen megtetszett az uralkodónak és úgy intézkedett, hogy az udvar költségén vörös márványból egy szökőkutat emeljenek a vidék leg szebb pontján.

Letanye községnek ezenkívül egy remekbe illő gyöngykeretű egyházi tárgyú festményt ajándékozott. Mária királyné viszont egy értékes, gyönyörű kivitelű bölesőt kapott emlékébe, a falubeli zárdá főnököltől.

Letanyeből jelentik: Davidovity Ljuba miniszterelnök az este folyamán felkereste a királyt, akinek a politikai helyzetről érkezett jelentésekről számolt be.

Erzberger gyilkosainak kiadatásáról később döntenek

Budapest, aug. 28.

A kormány közölte a német követéssel, hogy Förster Henrik kiadatásáról a magyar törvények értelmében később döntenek. A német detektívek már vissza is utaztak Berlinbe.

Mussolini résztvesz a népszövetségi tárgyalásokon.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Róma, aug. 28.

Mussolini elhatározta, hogy mégis résztvesz a genfi népszövetségi tárgyalásokon. A lapok jelentése szerint augusztus 30-ikán indul el Genfbe.

Orosz delegáció készül Franciaországba.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Moszkva, aug. 28.

Az Izvestia jelentése szerint a szovjet legközelebbi egy delegációt küld Párisba azzal a rendeltetéssel, hogy a franciákat rábírija egy orosz-francia egyezmény megkötésére. A delegáció tagjai Csicserin, Krassin és Rakovszkij lesznek.

Ujra „pénz” lett a magyar korona.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, aug. 28.

A korona stabilizálása óta a bankok betétállománya meghatszorozódott. A bankkارتel a hat hónapra lekötött tőkéket évi 15, a kartelenkivüli bankok pedig 20 százalékkal kamatoztatják.

Az aranypénz hatalmas tételekben ömlik be az országba és a kinnalat felülmulja benne a keresletet. Az aranyexport teljesen megszűnt.

A nemzeti bank heti kimutatása szerint a bankiegyforgalom hetven milliárddal csökkent.

Nagyatádi Szabó lemond.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, aug. 28.

Az Eskütt-üggyel kapcsolatban Nagyatádi Szabó földmívelési miniszter az Uj Nemzedék tudósítója előtt kijelentette, hogy a nemzetgyűlésen az ország színe előtt fog válaszolni az ellene elhangzott vádakra. Elhatározta, hogy tárcájáról lemond, mert sokkal szabadabbnak éri magát a bíróság előtt magánemberként.

Nagyatádi utóda az Uj Nemzedék szerint Gróf Hoyos egységes-párti lesz.

Az egész világ amerikai kölcsön után futkos. Ausztria és Magyarország után Németország szanalása van függővé téve egy nemzetközi nagy kölcsöntől, amelynek legnagyobb részét az amerikai piacon helyeznék el. De ezenfelül a német nagypár külön amerikai kölcsön felvételéről tárgyal. De kölcsöntárgyalásokat folytatnak az amerikai bankárokkal Szovjetország, Bulgária, sőt Japán megbízottai is. A japánok 20 millió dollár kölcsönt kérnek és a feltételek között helyet foglal az a pont is, hogy a kamatokat és törlesztéseket háboru esetén is fizetik és nem kutatják, kik a címletek tulajdonosai

Megnehezítik a villany- átszereléseket.

A városi tanács legújabb rendelete
— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, aug. 29.

Beeskerek város tanácsa értesítette az összes beeskereki villany-szerelőket és szerelési vállalkozókat, hogy a jövőben csak úgy végezhetnek szerelést, ha a szükséges munka megkezdése előtt 15 nappal két példányban bemutatják a terveket és azok megerősítését kérik. A tanács minden egyes esetben véleményezésre adja ki a beküldött tervrajzokat és csak a villanytelep szakembereinek meghallgatása után dönt az engedély megadása vagy megtagadása felett. A döntést haladéktalanul kikézbentik a vállalkozónak, aki ennek birtokában megkezdheti a vállalt munka elvégzését.

A határozattal megnehezült a magánvállalkozók munkavállalása. A nagyobb cégek még valahogy megbirkóznak az előírással és elkészíthetik mérnökileg a kívánt tervrajzokat, a kisebb, önálló iparosok azonban már nem igen tudnak megbirkózni ezzel a feladattal és kénytelenek vagy feladni az önállóságot, vagy olyan valakit alkalmazni, aki a szükséges rajzokat időről-időre elkészíti. A közönségre pedig szintén hátrányt jelent, mert két hétig várhat, amíg a tanács végre meghozza határozatát, mellyel megengedi a villany átszerelését.

Megalakul a jugoszláv—olasz klub.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, aug. 29.

E hónap elején dr. Djermekov Dusan rendőrkapitány kezdeményezésére megalakult a jugoszláv—olasz klub. A kibocsátott felhívásra nagy számban jelentkeztek az érdeklődők, akiknek száma legutóbb annyira felszökött, hogy az egyesület megalakulásának kérdésével már komolyan lehetett foglalkozni. Tegnapig mintegy negyvenen jelentettek be esatlakozásukat, ami mindenesetre szép és öröndetes jelenség.

A nagyszámú jelentkezés alapján az akciót kezdeményező Djermekov dr. holnapra, szombat délután fél hat órára értekezletet hívott össze a Lloydba, amelyen előkészítő-bizottságot választanak. Ez a bizottság végzi el a szükséges előmunkálatokat és dolgozza ki az alapszabályokat, amelyeket azután a közgyűlés elé terjeszt, amely minden valószínűség szerint a jövő hét végén ül össze.

Djermekov dr. ezton is kéri mindazokat, akik jelentkeztek, hogy a szombati értekezleten feltétlenül jelenjenek meg.

Őszi és téli kalapmodelljeim

megérkeztek. Szövet- és selyemruha, szövet- és gyapjukosztűmök, blúzok, jum-perek állandóan nagy választékban. Filovasafást jutányos árban vállal.

ASZLÁNYI JULIA Velibeeskerekek, Nemanjina u. 7. szám. Tunner-ház.

Megszüntetnek egy német elemi- iskolai tagozatot.

Kevés a tanulók száma valamennyi iskolában.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, aug. 29.

Még csak néhány nap választ el szeptember elsejétől, az iskolaév hivatalos kezdetétől. Llyenkor a tanítás küszöbén, Damokles kardjaként ott lebeg a nagy kérdés a szülők és tanulók feje felett, mi lesz az idén, mit hoz az idei tanév. Lesz-e változás a felvételi eljárásnál, megnyílnak-e az összes osztályok. Ezek az ugylátszik örökké kísértő kérdések foglalkoztatják most is a nyugtalan szülőket.

Az elemi iskolák fenntartását minden kétséget kizáró módon biztosítja a békeszerződés a kisebbségek részére is és így itt nem fenyeget annyira az osztálybeszüntetés, mint a középiskoláknál, ahol a közoktatásügyi miniszter bizonyos létszámtól tette függővé az illető osztály megmaradását, vagy feloszlását. Ez a veszély a tanulók nagy számánál fogva egyelőre nem érinti a kisebbségi iskolákat, bár az idén ezen az alapon szüntetnek be három párhuzamos német osztályt. További ilyen intézkedésre a jelek után ítélve nem lesz szükség, mert a többi osztályban megvan a kívánt szám, a mostanival pedig elmúlik a kritikus esztendő, amikor az ugynevezett háborus esztendő emberanyaga került az elemi iskolák pad-soraiba.

A Beeskereken fennálló elemi iskolák közül a központi elemi iskola teljes lesz, vagyis szerb, magyar, német és zsidó tagozattal rendelkezik. A Schilerova (Honvéd) és Et-vesova (Magyar) utca sarkán lévő elemi iskolában magyar és német, a Pasityeva utcaiban csak szerb és végül a Miletityeva (Temesvári) utcában lévő ugynevezett „kis” elemiben magyar tagozat fog működni.

Az utóbbiban a múlt tanévben még német osztályok is működtek.

a negyedik osztály megnyitására azonban már ekkor sem kerülhetett sor, a tanulók csekély létszáma miatt. Az idén hasonló sorsra jutott a többi három osztály is. A kevés jelentkező folytán az illetékes körök kénytelenek voltak oly értelmű javaslatot tenni, hogy a Miletityeva utcai német tagozatot szüntessék meg s azt a központi elemi iskola német osztályába olvassák be. Az előterjesztésnek megfelelően hozott döntést a közoktatásügyi minisztérium is, melynek erre vonatkozó rendelete már meg is érkezett Beeskerekre. A Miletityeva utcai elemi iskola alá tartozó körzet német anyanyelvű tankötelesei tehát a jövőben a központi elemi iskolát kötelesek látogatni.

Az elemi iskolák megnyitására — értesülésünk szerint — már megtették a szükséges előmunkálatokat. A tanítás pontosan szeptember elsején vagyis hétfőn délelőtt nyolc órakor kezdődik, amikor is az összes tanulók jelentkezni tartoznak.

Az idén — a kapott információk szerint — erősen megérezni a tanulóihiányt. Az első osztályba az 1918-ban, tehát még háborus évben született tanulók kerülnek, amit bizony nagyon megérezni a létszámon. A második, harmadik és negyedik osztályba ugyancsak háborus évek gyermekei járnak, akkori-ban azonban az általános nyomor mégsem volt akkora, mint az utolsó forradalmi esztendőben, amikor a legkisebb számot érte el a születési statisztika. A csekélyszámu tanulóval szemben egyelőre elegendő számu tanítóval rendelkeznek a beeskereki iskolák, félő azonban, hogy jövőre, amikorára már rendes békelétszámmal kell megbirkózni, súlyos problémává fejlődik a tanítókérdés.

HIREK

— augusztus 29.

Beeskerek város és a gör. kel hitközség ünnepe. Beeskerek városa tegnap ünnepelte védszentjének, Nagyboldogasszony napját. Dél-előtt fél tíz órakor ünnepi istentiszteleten vettek részt a városi vezetők és a városatyák, melynek végzetével megjelentek az Alekszandrova (Fő) utcán végigvonuló körmenetben. Délben Sztakity Zsárkó gör. kel. esperes nagy papi segédlettel végezte el a szokásos egyházi ceremóniákat és beszentelte az ünnepi kalácsot. A szertartás végzetével rövid beszédben a nap jelentőségét méltatta. Utána a város megvendégelte a tisztviselőket és a meghívott városatyákat. — Délután három órakor a helybeli görög keleti hitközség ünnepelte meg ünnepélyes keretek között házipatrónusát.

Amerika új japán követe, Coolidge elnök Baneroff ügyvédet tokiói nagykövetté nevezte ki.

Kondor Ibolyka és Komjáthy Károly szeptember második hangversenye iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg városszerte. A hangversenyen Kondor Ibolyka a legիրésőbb pesti chansonokat fogja előadni, míg Komjáthy, a Pillangó főhadnagy, Kóristalány, stb. operettek szerzője, modern szerzők munkáit interpretálja. Jegyek az Orientnél előjegyezhetők.

Izr. istentisztelet. A péntek esti izr. istentisztelet további intézkedésig fél 7 órakor kezdődik.

Beer Jenő bucsuja. Tegnap este mondott bucsút a beeskereki közönségnek Beer Jenő, a „Vojvodina” kávéházban működő zenekar fővezető karmestere. Ez alkalommal nagyszámu közönség töltötte meg a kávéház helyiségeit, hogy még egyszer hallja Beer Jenő művészi játékát, aki rövid működése alatt kedvence lett a beeskereki zenekedvelőknek.

Esperantó a magyar iskolákban. Budapestről jelentik, hogy a kultuszminiszter megengedte, hogy a középiskolákban a tanárok esperantó kurzusokat tarthassanak.

Folynak a katonai sorozások. Az 1904-ben született hadkötelesek sorozását szerdán reggel kezdték meg. Tegnap a gör. kel. ünnepre való tekintettel szünetelt a bizottság munkája. Ma reggel újra folytatták a sorozásokat. Minden valószínűség szerint ma valamennyi 1904-es hadköteles sorra kerül, úgy hogy holnap már kora reggel megkezdhetik a korábbi évfolyambeli ideiglenes alkalmatlanok sorozását.

Nóra halála.

Kopenhágában egy 65 éves, özvegy asszony halt meg, aki tárgyat szolgáltatott házasságát Ibsennek a Nóra megírásához. Egyszerű asszony volt, névszerint Kieller Laura, aki sok évtizedet töltött férje oldalán, a legnormálisabb házasságot élve, mégis házasságuk levegője az egész Norvégiában ismert volt, mert ott mindenki tudta, hogy az akkor még fiatal asszony a „Gyermekszoba” hősnője. Laura Nóra 1879-ben ismerkedett meg Ibsennel, aki ebben az időben írta a Brandot és Laurától elragadó levelet kapott, melyben a fiatal hölgy ritka intelligenciával magasztalta Ibsent. A nagy drámaíró kedvet kapott a Laurával való megismerkedéshez és rövidesen barátságot kezdett az akkor fiatalon férjhez ment asszonnyal és férjével. Az ő körükben, az ő házasságuk legközelebb támadt a Nóra eszméje, de tisztán a gondolat, amit Ibsen ehhez hozzáfűzött, az az író fantáziája volt, Nóra nem hagyta el a férje házat, nem is vált el tőle, hanem sokáig élt a „Pacsirta” a gyermekszobában. Mégis mindenki tudta róla, előbb csak Kopenhágában, majd egész Norvégiában, hogy Nóra alakját róla mintázták. Laura Kieller szívére is vette ezt, megharagudott a dráma óriására, aki ettől kezdve nem látogatta házukat. Négy évvel Ibsen halála előtt, 1902-ben találkozott és ekkor Ibsen exsuzálni akarta magát és sikerült is a kibékülés. Louis Faure az Eclairban felelevenítette ebben az időben Laura történetét, amelynek végére most a halál pontot tett.

Szép a béke . . . Horváth Ljuba 14 éves szepszkielemi földművesfiú régi haragosa volt Jankov Julkának. Már régóta bosszút forralt, de nem talált módot annak kitöltésére. Tegnapra azután sikerült a terve. Egy alkalmas pillanatban, amikor úgy hitte, hogy senkisémet látja, téglát ragadott és Jankov Julkára dobta. akat a fején sebesített meg súlyosabban. Az eljárás megindult.

Magyar lány a walesi herceg barátja. Egész Párisban nyílt titok a francia lapok részletesen írnak arról az érdekes kalandról, amelynek hőse a Dolly-nővérek néven ismert világhírű táncosnők fiatalabbja, a Párisban tartózkodó angol trónörökös jóvoltából. A fiatal walesi hercegnek meglátni és megszeretni a kisebbik Dolly-nővért — mint mondani szokás — pillanat műve volt. Egy párisi lap nyíltan megírja, hogy a walesi herceg heves szerelemre gyulladt a gyönyörű táncosnő iránt és barátjánőjévé emelte. Ez annyit jelent, hogy a szerelmes trónörökös minden héten inkognitóban Deauville-be utazik, ahol a feltűnően szép és sikkes Dolly-nővérek jelenleg tartózkodnak. A legérdekesebb az, hogy a Dolly-nővérek, akikről Párisban és Londonban sokáig azt hitték, hogy amerikaiak, a valóságban budapesti származásu magyar lányok, akik táncművészetükkel a legragyogóbb karriert érték el az artista világban. Egy külföldi lap most fényképet közöl, amelyen Nagybritannia leendő

uralkodással leány, az ide próbák: A nap Amerik vegyen tandó szen k motor teljes minteg

Öcsk nyolt r restbó jóváhag nisztéri létrejő Resica-mozdon használ elszállt galmat összes a nak az vállalko hogy et év alatt nalakat részek kg ócsk anyagot összes zatos pe

Uruu vásaron amely való na magára a népsz és élérk európa mintavas termek val, de drágakó

* Kolt szombato Hochboz pártfog vendégli * Spc Hirsch A Dungen szemben * Vas- d nál, Velk szám 329.

AK Ob boy—Obil Obilít- komb. 6:0 Zseljezu —Szláviu

Beograd, nep miatt Zürich, Budapest 8 hényolead Milánó 23: 387 és fél, London 23: Budapest 974, dinár 387—390, I 342—346000, 3400—3423, dollár 764 4147—4177, 2290—2311,

uralkodója olyan szerelmes pillantással nézi a karsu bokáju pesti leányt, mint egy vidéki gimnazista az ideálját

A leggyorsabb angol aeroplán próbaprepülése. Londonból táviratozták: A leggyorsabb angol aeroplánt a napokban próbálják ki, mielőtt Amerikába küldenék, hogy résztvegyen a Schneider-serlegért tartandó versenyben. Az új gép egészen kis hidroplán, rendkívül erős motorral felszerelve. Azt hiszik, hogy teljes erőfeszítéssel percenként mintegy 64 kilométert fog megtenni.

Ócskavasként adják el a zsákmányolt reman vasuti anyagot. Bukarestből jelentik: A minisztertanács jóváhagyta a közlekedésügyi minisztérium és a resicai művek között létrejött szerződést, amely szerint a Resica-művek elvállalják az összes mozdonyok, vasuti kocsi és egyéb használaton kívül levő vasuti anyag elszállítását, amely jelenleg a forgalmat valóssággal eltorlaszolja az összes állomásokon. Ennek az anyagnak az értéke 5 milliárd lej és a vállalkozó cég kötelezi magát arra, hogy ettől az anyagtól legfeljebb 3 év alatt megszabadítja a vasuti vonalakat és az átvett mozdonyalkatrészek és vasuti kocsik fejében 25 kg ócska anyagért 1 kg-nyi új vasanyagot ad és kötelezi magát az összes átvett anyag ily arányu fokozatos pótlására.

Uruguay kiállít a prágai mintavasáron. Uruguay délamerikai állam, amely a párisi futballolimpiáson való nagyszerű szereplésével hívta magára a közfigyelmet, kihasználja a népszerűségét: gazdasági téren is és élénkebb összeköttetést keres az európai piacokkal. Részt vesz a prágai mintavasáron, főleg mezőgazdasági termékekkel, gabonafélékkel, gyapjával, de ezenkívül ásványokat, féldrágaköveket is mutat be.

Kolbász-estély. Folyó hó 30-án, szombaton este kolbász-estély a Hochholz-féle vendéglőben. Szíves pártfogást kér Feketics Mihály, vendéglős.

Speciál irógépjavító műhely: Hirsch Aladár — vigyázat! — a Dungserszki-sörgyár főbejáratával szemben. Telefon: 85.

Vas- és fémöntvényeket Krausz-nál, Veliki Beeskerek. — Telefon szám 329.

SPORT

AK Obility pálya: Kadima old boy—Obility old-boy 3:3.
Obility-Schwäbische — Kadima komb. 6:0.

Zseljeznicsár pálya: Zseljeznicsár — Szlávija 2:0.

TÖZSDE

augusztus 28.

Beograd. A tőzsde a gör. kel. ünnepe miatt zárva volt.
Zürich. (Zárlat.) Berlin 127 és fél, Budapest 69 és fél, Newyork 532 és hétnyolcad, Wien 75, Prága 1600, Milánó 2355, Varsó 102 és fél, Szófia 387 és fél, Bukarest 265, Beograd 670, London 2390, Páris 2872.

Budapest. (Zárlat.) Beograd 968—974, dinár 948—969, Bukarest, lei 387—390, London 345—347000, font 342—346000, Milánó 3400—3418, lira 3400—3423, Newyork 76950—77350, dollár 76450—77010, Páris, frank 4147—4177, Prága 2310—2324, szokol 2290—2311, Wien 10865—10925.

Amerika leszerelési javaslata.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Páris, aug. 29.

A Havas távirati ügynökség ismerteti az amerikai szerződésjavaslatot a leszerelésről és az államok biztonságáról, amelyet a Népszövetség tárgyalni fog.

A tervezetben a támadó állam ellen a többiek gazdasági szankciókat alkalmazhatnak.

A szerződés tervezet főbb pontjai, hogy a támadással vádolt ország négy napon belül nemzetközi bíróságnál igazolhatja magát. Három évenként leszerelési konferenciát tartanak, végül hogy a biztonsági szerződést a szerződők egymás között pótszerződésekkel kiegészíthetik.

Riasztó hírek a hátralékos adók „statáriális” behajtásáról.

Nincsen szó azonnali foglalásról. — Még a régi rendelkezés van érvényben.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, aug. 29.

Az egyik szubotica napilap legújabb számában feltűnést keltő tudósítást közöl noviszádi jelentés alapján, amelyben megírja, hogy a vajdasági tartományi pénzügyigazgatóság sürgős rendeletet küldött az összes pénzügyi közegeknek és ebben határozott utasításokat ad a hátralékos adók könyörtelen, gyors behajtására. Az utasítás többek között előírja, hogy szeptember elsejétől foganatosítsák halasztást nem tűrő módon a szükséges intézkedéseket, hogy az összes hátralékos adók kivétel és késedelem nélkül a lehető legrövidebb időn belül befolyjanak, azok ellen pedig, akik vonakodnak a felszólításnak eleget tenni és a megszabott terminus (szeptember elseje) telté után nem fizetik be adóikat, azoknak ingóságait nyomban foglalják le és szállítsák el.

A szigorú rendelet érthető nyugtalanságot keltett az adózó polgárok körében, akik rémülten vették tudomásul, hogy ily statáriális uton akarják tőlük az adót behajtani s nem hagynak időt a mai pénzínségre való tekintettel, hogy a szükséges összegek felhajtásáról idejében gondoskodhassanak. Mivel a kérdéses rendelet, éppen túlságos szigorúságánál fogva, kissé valószínűtlennek látszott és az első pillanattól kezdve kétségesnek tűnt fel, felkerestük a beeskereki pénzügyigazgatóság vezetőjét, Eremín Ozren pénzügyigazgatót, akinél érdeklődtünk a szóbanforgó rendelet iránt.

Feltevésünk nem esalt, mert kiderült, hogy a szubotica lap tévesen

közölte a hírt, amennyiben az említett rendeletnek nyoma sincs és annak létezéséről nem is tudnak.

Az adóhátralékok teljes összegű behajtásáról jelenleg még nem eshet szó, mert csak előlegeket vetettek ki, amelyeknek beszédese természetesen megtörténik. A késedelmes adózókkal szemben követendő eljárásra vonatkozólag még a régi magyar rendelkezés, az úgynevezett ötvenezres rendelet van érvényben, amely szabályszerű zárlatozást, foglalást, árverés kiírást és megtartást ír elő, amiknek foganatosítása körülbelül huszonhárom napot vesz igénybe. A félnek így mindenesetre ideje marad, hogy elkerülje ingóságának elvételét és gondoskodhat a szükséges pénzügyi felhajtásáról. Van ugyan egy rendelet, amely megengedi a processzus gyorsított lefolytatását, vagyis a különféle eljárási fokozatok egyszeriben való életbeléptetését, ezt a módot azonban csak azokkal szemben alkalmazhatják, akikről kitűnik, hogy hamis bemondásokkal akarták az állampénztárt megkárosítani.

A községekben — különben — ennek megszüntetése végett egészséges megoldást találtak, amennyiben közszemlére teszik ki az adójavaslatokat. Ilyenformán mindenki ellenőrizheti a kivételeket és feltűnő különbségnél jelentést tehet észrevételeiről. Ezzel az eljárással hamarosan kiirtják az adózókból azt a kedvence szokást, — mely különösen falusiaknál divott — hogy vagyoni állapotukról teljesen hazug nyilatkozatot adtak le és ez által vagyonuknak csak egyik része után fizették adót.

Svájc.

Beeskerek, aug. 28.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Svájci utamból visszaérkezve, a „Torontál” régebbi számaiban lapozgatva, olvastam egy svájci utleirást. Engedje meg, tisztelt szerkesztő ur, hogy én is mint egyszerű dilettáns, svájci benyomásaimat Önnek, azaz t. lapjának olvasóközönségével közöljem.

Ha az ember, a nyarat valahogy agyoncsapandó, beutazza Svájc zezugos vonalait, arra a, következőt észre jut, hogy Svájc tulajdonképpen egy óriási hónapos szoba, a tiszteletreméltó kantonok a gazdák, a Rigi, a Pilátus, a Jungfrau, a vier-

waldstätti tó pedig a butordarabok, tükrök, ágyak, mosdószekrények. A magánlakás s a magánélet szentsége a nyári hónapokra fel van függesztve, Buchstól Baselig az ország minden bokrán, hegysüvegjén, patakján ez a cédula fityeg: Ez a helység kiadó.

A kis Svájcot tessék háziurnak elképzelni — kiadó szobákkal — ki taplósipkát tesz a Piz Palüre és porcellánpipát nyom a gleeserbarlangok szájába. Azonkívül mérge-sebb kakas, mint nagy baloldali szomszédja, felszáll a politikai, társadalmi és erkölcsi magas lóra, s jó ellátás helyett az egész világnak iparkodik meggyőződést, hitet, szabadságérzetet, sőt általános békét parancsolni. A Tell-legenda, szociá-

lis darabokra szeletelve, még ma is fogalom, elv, delejtű akar lenni, holott Tell Vilmos már csak rek-lámtábla, míg egy másik nagy erő, a kálvinizmus Helvetiából átrakta fészket a jobboldali szomszédok-hoz. A szabadgondolkodást bizonyára senkisé fogja ma a Rütlin keresni, aminthogy Gessler elnémitására sem kellene akkora esata-zaj, mint azt Schiller-Beadecker Keresztelő János — képzelte.

Az a kedves hetvenkedés tehát, amellyel a hegyek országa szellemi biborpalásba burkolódik és a legutolsó vasuti órében is a testvériség és az egyenlőség Bayardját játsza, mulatságos anakronizmus, amely körülbelül úgy fest, mintha Vampeties nyolcvolvas diszhinton járná be platánfás kertjét és Szent György szablyájával trancsirozná a roastbeefet. Sőt a hasonlat lehetne még durvább s néhány osztállyal lejjebb szállhatna, mert a természet prostitúciója sehohsem megy annyira, mint a Jungfrau árnyékában. Schol annyira ki nem jegecesedik a tudat, hogy a természet az ember láncos kutyája, törölgető rongya, mint itt, ahol sziklaormokat, jégtömböket, fekete szakadékokat úgy mérnek ki, mint nálunk az aszalt szilvát vagy a patogatott kukoricát. Nincs orom, a melyet a vasut ne igázna le, festői kép, amelyre az üzleti ügyesség ne tenné rá a kezét. Kétezernegyszáz méterrel a tenger színe fölött — tehát körülbelül a lomnici csúcs magasságában — villamoskocsik bugnak, rikkancosok képes levelezőlapokat árulnak és furcsa szakállu maitre-ek közös és rossz ebédekét főlnek. Sem fa, sem bokor, sem állat már nincs körülöttünk, de az automata-szekrények és enyvshá-tak még vigan mosolyognak ránk. A természet éppen olyan általános forgalmi és köznapi cikké válik, mint a mandola-szappan vagy cipőkrem.

Épp ilyen mulatságos persze elnézni, hogy a látogató milyen ünnepevényesen vásárolja ezt a krajcáros szappant és a cipőkremet. A világ minden vidékéről idetódulnak az emberek — talán nem is a legostobábbak, legügyvetlenebbek, legtehetségtelenebbek — és kötelességszerűleg elragadtatják magukat és este smokingot öltenek. Képzeliék, ha nálunk, a fűtécán, valaki smokingban venne ötért gsztenyét s

Ezt használja minden háziasszony.

utána elénekelné a királyhimnusz. A hagyomány, a birka-logika leg-szebb palántáit a felvilágosodás és az egyéni haladás fehérkeresztes országában hajtja. A közös felfogás egyenruhája feszül raitunk, mikor beharangozzuk a fehér hegyeket és ha a tótágast álló fogaskerekű vasut en bloc visz fel a Rigire, tulajdonképpen éppen olyan tradíciókat szolgálunk, mint mikor nagy írónak képzeljük Ujhelyi Nándort vagy Erdős Renét. Kasztot alkotunk, amely a kilőszámra áruba bocsájtott szépek úgy hódol, mint egy másik kaszt a bőrzejátéknak, vagy a kalabriásznak esetleg a cheminek.

Egyébként: a szegény Rigi szintén már csak muzéális tárgy, olyanforma, mint a zürichi muzeumban az utolsó gothardi postakocsi. Ötven kis síkló, fogaskerekű van a Svájcban, amely immár magasabbra és tarkább tájakra visz és a borzongás, amely némely utast az első szakadéknál üzletszerűleg elfog, éppen olyan Überlieferung, mint a Mahlzeit-kívánság, vagy a mellényviselés. Ugyanígy szilárd és fogatlan hagyomány Pilátus meg az Engandin gondosan kicsinosított hegyei, a négy kanton színpadiasan beállított tavai. — Sőt hagyományban dolgozott a természet is, a meinigeni iskola szerint indulva utnak, távlat, világítás, színek, sehol semmi hiba, semmi elrajzolás. S míg művészeti téren ez az édeskés felfogás, ez a fölbokrázott matézis dühre ingerelne, itt senkisésem lázad ellene, hanem békésen legeli le a vasuti kocsi ablakából a kicirkalmazott havasokat, a lege artis megcsinált perspektívákat és türelmesen elmegegy Intrlakenbe, St. Moritzba, ahogy nálunk az emberek elmennek a kiválóbb férfiak temetésére, hogy jelen voltak legyenek.

Mi mégis az erő, amely San-Franciskóból, Bombayból, Szentpétervárról, Tokióból szokatlanul sokakat idehoz? A házi orvosok gírálta rousseau-i vágy, a természethez visszatérni, idegenszerűnkét telefonszámok helyett hegyekbe, vizekbe, örengtetegbe kapcsolni. Vasuti ismeretséget kötni a mindent meghöcséjtő anyafölddel. Sürgöny-stilusban megkapni a természetből lényeg katalógusát. Gyorsan és pontosan szerezni be egy helyen mindent, sziklát, vizet, fát, völgyet, felhőt, ahogy a nagy áruházakban öt perc alatt eszokoládét, babérkoszorút, éscsemökelengyét, koporsót és színházjegyet vásárolhatsz. Svájcban mindezt csakugyan házhoz szállítva kapod meg, a maximumot, az extrait-t, a tömeget. És megkapod csinos norinbergi kivitelben: a nap fényesre surolja, a tiszta levegő üdévé teszi, az erdő és mező fölvirágozza. Az angol kézműipar sem dolgozhat pontosabban és higadtabban, egy droguistasegéd se lehet kulánsabb. Csak a tárgy lényegében van a hiba.

Mert: nem mi térünk vissza a természethez, hanem a természet jön mihozzánk. És pedig nem a maga igazi durvaszövésű, pikkelyes ruhájában, föld és gyökérszagával, hanem: ndvarias, idomított ábrázattal, édeskésen, finom fegyveréssel hatásokra és tömegekre vadászván. Nem a természetet, hanem önmagunkat látjuk viszont a

szabályos képecskében, a magunk olesó szentimentalizmusát, hagyományokhoz és kegyes hazugságokhoz való ragaszkodásunkat elégitjük ki a barok-hegyekben és rokokó-fensikokban. Ez a mi társadalmi álmunk: a tökéletes szabályosság, a színeknek, a fénynek szolgálai alkalmazkodása, a rend és esend vasárnapi öltözetben. Ily illdomosnak és esinosnak óhajjtjuk a mindenséget látni, mint egy jó gyermeket, akit jókedvünkben nemzettünk s aki fölött határozottan apai jogaink vannak. Ezt a módosított és ruganyos természetet szállítja Svájc s a szegény vándorember mit tehet: ambróziának képzelet a kókuszszirt és legfőljebb lehunyja a szemét akkor, mikor általános meggyőződés szerint a világ legszebb látványai tárulnak eléje. Vezér.

Vajdasági Méhészeti Lapok. Minden hónapban gazdag tartalommal s a méhészekre rendkívül fontos ismeretterjesztő cikkekkkel jelenik meg a Vajdaság egyetlen méhészeti szaklapja. Minden méhészre fontos ez a szaklap s azért a legmelegebben ajánlhatjuk a méhészettel foglalkozók figyelmébe. A szép kiállítású folyóirat ára füzetenkint 6 dinár s megrendelhető, valamint állandóan kapható az „Orient“ főutcai üzletében.

Polgármesteri hivatal Veliki-becskerek.
21017/924. szám. XXXIV.

Hirdetmény.
A veliki-becskerek kerületi parancsnokság újonczási bizottságának 4079. 14/VIII. 1924. sz. rendelete értelmében felhivatnak Veliki-becskerek város és a veliki-becskerek járás azon hadkötelezettjei, akik az 1873—1903. években születtek és a hűségüket folyó hó 24-én nem tették le, hogy azt folyó évi augusztus hó 31-én tegyék le.
Azok, akik ezen utólagos felhívásnak sem tesznek eleget, a katonai büntető törvény alapján a legszigorubbán fognak megbüntetettetni.
Veliki-becskerek, 1924. évi aug. hó 26-án.
Alekszity, polgármester.

Teljes ellátást kaphat 2—3 középiskolai tanuló.
Vatrogasna utca 8. szám

Magyar, német, szerb nyelvismerttel bíró, eladásban jártas fiatal leány felvételre kerestetik.
„GLOBUS“ konyhaberendezési üzlet, Aleksandrova (Fő) utca.

Krumenacker István
nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálatát és vasuti szállítástól eredő mindennemű visszkoreszketet (hiányok, sérülések és határidő túllépések).
Vel. Becskerek, Etvesova u. 5.

Munkások! A veliki-becskerek cukorgyár üzemét szeptember hó 1-én, hétfőn reggel 6 órakor kezdi meg.

Kétszobás butorozott lakás
konyha és mellékhelyiség használatával, óvadék mellett bérbeadó.
Cím a Torontal kiadóhivatalában.

Teljes ellátást kaphat 2 iskolásfiu vagy leány.
Orlova (Sas) utca 3. sz.

Olcsóbb lett a tűzifa!
Egy tömören rakásolt ol elsőosztályu, kétéves vágásu, száraz, egészséges **bükkhasáb tűzifa 600 dinár.**
Előjegyzéseket elfogad amíg a készlet tart
Gergely Samu fakereskedő, Veliki-becskerek.
Telefon 246. 1665. Telefon 246

Állandóan raktáron van es kívánságára hazhoz szállítjuk a következő napilapokat es folyóiratokat:

Szerb nyelven:	Francia nyelven:	Die Kunst
Vreme 1—	Le Temps 4—	Wild und Hund 15—
Politika 1—	Le Petit Parisien 4—	Deutsche Jägerzeitung 10—
Zabavnik 2—	Le Matin 4—	Westermanns Monatshefte 50—
Ilustrovani List 3 50	Le Journal 4—	Wiener Bilder 6—
Obzor 1 50	Journal des Debats 4—	Das Interessante Blatt 6—
Vesele Novine 1—	L'Humanité 4—	
Dom i Svijet 7 50	Le Sourir 12—	
Koprive 3—	Journal Amusant 10—	
Zagrebački Sportski List 3—	La Vie Parisienne 12 50	
Comodia 4—	Illustration 25—	
Sport 4—	Paris Plaisir 20—	
		Olasz nyelven:
		Corriere della Sera 4—
		Il Piccolo 4—
		Divatlapok:
		Die Schöne Wienerin 12—
		Record 12—
		Touie la Mode 40—
		Wäsche- und Handarbeitzeitung 10—
		L'Elegante 25—
		Die Dame 30—
		Blatt der Hausfrau 8—
		Wiener Mode 15—
		Chiffon 25—
		Grande Mode 45—
		Juno 55—
		Star 60—
		Modenwelt 15—
		La Vraie Mode 16—
		La Coupe Exquise 50—
		Praktische Berlinerin 12—
		Paris Mode 30—
		Paris Elegant 40—
		Időszaki füzetek:
		Nick Carter 5—
		Buffalo Bill 5—
		Indiánus történetek 4—
		Ullstein: Die spanischen Bücher 10—
		Ullstein: Romane 20—
		Kronenbücher 16—

Árak dinárban értendők. (V. = vasárnapi szám.)
Ezekon kívül kívánságra bármely napilap és folyóirat nálunk eredeti áron kapható.

„Orient“
hírlapterjesztő vállalat V. Becskerek, Aleksandrova u. 5.
Hirdetéseket felvesszünk eredeti kiadóhivatali áron a világ bármely lapja részére.
1458